

Zajišťování kvality přípravy učitelů

www.kvalita.reformy-msmt.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

- **Požadavky na profesi učitele**
- **Problémy**
- **Návrhy řešení**

Návrh řešení problémů uvedených v materiálu

Průzkum problematiky fakult vzdělávajících učitele

Identifikace a formulace základních problémů

- neexistence statistiky o struktuře učitelského sboru ,
- pojmy aprobovanost a kvalifikovanost,
- definování studijních oborů připravujících na povolání učitele,
- pedagogické obory a implementace Boloňského procesu,
- problematika chybějícího standardu učitele,
- zájem o studium učitelství,
- kvalita výuky – připravenost absolventů,
- vztah nabídky a poptávky,
- genderová nevyváženost,
- nekvalifikovanost učitelů,
- stáří učitelského sboru,
- motivace pro práci učitele.

Pojmy aprobovanost a kvalifikovanost

Možnosti řešení

- **MŠMT:**

- Vymezit obsah pojmů kvalifikovanost a nekvalifikovanost, aprobovanost a neaprobovanost a začlenit pojem aprobovanost do platných legislativních norem.
- Při akreditaci studijního oboru požadovat jasné uvedení, pro který stupeň je poskytována příprava učitele.
- Vymezit základní rámcové požadavky pro tvorbu studijních programů učitelství (koncepte přípravy učitelů) a základní kompetence uvedené v profilu absolventa založené na výstupech z učení (oblast učitelská a oblast odborně-aprobační) pro všechny instituce podílející se na různých formách přípravy učitelů.

- **VŠVU:**

- Odpovídat za realizaci obsahu a rozsahu poskytovaného studijního programu podle dané kvalifikace.

- **Vedení základních a středních škol:**

- Uznávat získání dané kvalifikace na základě doložení absolvování jasně definovaného studijního programu.

Pojmy aprobovanost a kvalifikovanost

Odraz v hodnocení kvality VŠVU

- **Posoudit, zda:**

- jsou zajištěny všechny složky učitelské způsobilosti, příprava učitelů je založena na výstupech z učení (oblast učitelská a oblast odborně-aprobační),
- obsah studijních plánů i metody výuky odpovídají stupni školy, pro kterou učitel získává kvalifikaci.

Definování studijních oborů připravujících na povolání učitele

Možnosti řešení

- **MŠMT:**
 - Stanovit pravidla pro pojmenování „učitelských oborů“ a pro jednoznačnou identifikaci jejich zaměření.
 - Vytvořit jednotný seznam pedagogických oborů.

Definování studijních oborů připravujících na povolání učitele

Odraz v hodnocení kvality VŠVU

- **Nejedná se o faktor, který by měl být zohledněn v hodnocení kvality vysoké školy.**

Pedagogické obory a implementace Boloňského procesu

Možnosti řešení

- **MŠMT:**
 - Ve státní koncepci vzdělávání vytvořit podmínky pro kvalitní přípravu učitelů na VŠ a fakultách s respektováním specifik dané přípravy, současně vytvářet podmínky pro vykonávání povolání učitel srovnatelné s ostatními vysokoškolskými profesemi.
 - Přijmout použitelnou rámcovou základní normu pro proces přípravy učitele, profil absolventa a jeho kompetence, stanovit standardy kvality práce učitele, kariérní řád, koncipovat celoživotní vzdělávání.
- **MŠMT spolu s VŠ a fakultami vzdělávajícími učitele:**
 - Postupně vyhodnocovat restrukturalizaci učitelských studijních programů ve vztahu k zamýšlenému minimálnímu standardu kvality práce učitele.
- **VŠ a fakulty vzdělávající učitele:**
 - Precizovat studijní zátěž vyjádřenou kredity ECTS se zřetelem na celkovou strukturu studijního programu vedoucího k přípravě kvalitního učitele.

Pedagogické obory a implementace Boloňského procesu

Odraz v hodnocení kvality VŠVU

- **Posoudit, zda:**
 - vysoká škola má zpracovány studijní programy v souladu s národním kvalifikačním rámcem a standardem začínajícího učitele,
 - Je uplatněna metodika výstupů z učení a na ně navazujících vyučovacích a hodnoticích metod, studijní zátěže vyjádřené v kreditech ECTS, a to při popisu všech součástí programu,
 - je vytvořen systém hodnocení míry naplňování výstupů z učení a účinnosti vyučovacích a hodnoticích metod.

Problematika chybějícího standardu učitele

Možnosti řešení

- Jasně a jednoznačně definovat minimální kompetence (nikoli maximalisticky), které by měl mít začínající učitel.
- Minimální kompetence deklarovat jako politické rozhodnutí MŠMT, které je výsledkem konsensu (odborná učitelská veřejnost).
- V definici minimálních kompetencí zřetelně vymezit jednotlivé aspekty – zaměřit se na otázky provázanosti teoretické výuky pedagogicko-psychologických a didaktických disciplín s praxí.
- Na popis minimálních kompetencí navázat popisem kompetencí na dalších stupních kvalifikace (souvisí s vypracováním kariérního řádu).
- Otázky morálních hodnot a morální integrity učitelů neřešit přednáškami o etice či zařazením nových předmětů s tímto obsahem do studijních plánů, ale především tréninkem a praxí v jednotlivých vyučovacích předmětech (zařazení sebereflektivních výcviků do pregraduální přípravy učitelů).
- V souvislosti s přípravou kariérního řádu vypracovat systém základních (obligatorních) a na ně navazujících (fakultativních) programů v oblasti celoživotního vzdělávání, které budou zaměřeny zejména na konkrétní problematiku pedagogického působení, na aktuální problémy pedagogické, psychologické, ale i etické (deformace hodnotových systémů v žákovských kolektivech, problematika šikany, budování autority učitele, jednání s rodičovskou veřejností atd.).

Problematika chybějícího standardu učitele

Odras v hodnocení kvality VŠVU

- **Posoudit, zda:**

- VŠVU má vytvořen promyšlený a efektivní systém dalšího vzdělávání učitelů zaměřený jednak na začínající učitele, jednak na učitele s dlouhodobou praxí (celoživotní vzdělávání), v rámci tohoto systému působí odborníci z jednotlivých kateder fakulty i zkušení učitelé z praxe (vzájemná spolupráce),
- programy podléhají evaluaci, jejich náplň je modifikována na základě požadavků učitelů,
- existuje spolupráce mezi fakultami vzdělávajícími učitele a základními a středními školami,
- v oblasti DVVP je VŠVU hlavním poskytovatelem programů celoživotního vzdělávání učitelů a zároveň garantem kvality těchto programů v daném regionu,
- VŠVU má vytvořen fungující model spolupráce se základními a středními školami (zejména v regionu svého působení).

Zájem o studium učitelství

Možnosti řešení

- **VŠVU:**

- Klást důraz na motivující formy výuky, na aktivizační formy, propojenost teorie s didaktickou praxí.
- Do bakalářských studijních programů se zaměřením na učitelství (vzdělávání) začlenit motivující blok „učitelských“ disciplín, tj. pedagogických, psychologických a didaktických disciplín, v odpovídajícím rozsahu a s návazností na další rozvíjení těchto znalostí a dovedností v navazujícím magisterském studiu.
- Vytvořit a realizovat systém pedagogických praxí, zajistit jejich funkční propojení s výukou obecné a oborové didaktiky a „pomocných věd učitelských“ (tj. zejména pedagogiky a psychologie, ale i dalších disciplín, jako jsou informační technologie, rétorika apod.),
- Vytvořit systém přijímacího řízení do navazujícího magisterského programu učitelství navazující na výstupy z učení bakalářských studijních programů nejen v oborové složce, ale i ve složce pedagogicko-psychologické (respektive „učitelské“), zohledňovat motivaci a předpoklady ke studiu učitelství.
- Zařadit požadavek na předchozí praxi na příslušném stupni škol do výběrového řízení učitelů fakult připravujících učitele (zejména pedagogicko-psychologických a didaktických disciplín).

- **MŠMT, vedení krajů, VŠ a fakulty vzdělávající učitele:**

- Vytvořit síť tzv. fakultních škol, zajistit jejich podporu (včetně ekonomické podpory).
- Vytvořit síť fakultních učitelů – zajistit jejich podporu (včetně ekonomické podpory).

Zájem o studium učitelství

Odraz v hodnocení kvality VŠVU

- **Posoudit, zda:**

- existuje propracovaný systém přijímacího řízení reflektující odpovídající odborné znalosti a dovednosti absolventů bakalářských studijních programů i v tzv. učitelských disciplínách,
- existuje propracovaný systém pedagogických praxí, včetně jejich propojení s výukou obecné a oborové didaktiky a „pomocných věd učitelských“, systém je ověřován, jsou ověřovány výstupy z učení,
- existuje síť fakultních učitelů (respektive fakultních škol), uplatňují se formy spolupráce (např. účast na výuce teoretických disciplín, konzultační činnost při vedení diplomových prací apod.).

KVALITA

Děkujeme za pozornost!

www.kvalita.reformy-msmt.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ